

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja

2016/2140(INI)

10.2.2017

MIŠLJENJE

Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja

upućeno Odboru za razvoj

o vodećoj inicijativi EU-a za odjevnu industriju
(2016/2140(INI))

Izvjestiteljica za mišljenje: Jean Lambert

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja poziva Odbor za razvoj da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uključi sljedeće prijedloge:

- A. budući da 60 milijuna ljudi diljem svijeta radi u tekstilnoj i odjevnoj industriji, u kojoj se stvara velik broj radnih mesta, posebice u zemljama u razvoju;
 - B. budući da je ta gospodarska grana posebno snažno umrežena u globalnim razmjerima i da su stoga lanci opskrbe posebno složeni, zbog čega nacionalne, izolirane inicijative brzo nailaze na ograničenja;
 - C. budući da su proizvođači tekstila u zemljama u razvoju izloženi sve agresivnijim praksama kupnje koje provode međunarodni trgovci na veliko i na malo, što je i posljedica žestoke globalne konkurenциje;
 - D. budući da je utjecaj poduzeća ograničen, posebno u provedbi državnih mjera, zbog čega vlade u zemljama proizvodnje moraju stvoriti gospodarski i pravni okvir kako bi mogle ispuniti svoju nadzornu funkciju;
 - E. budući da su međunarodni sporazumi ključna sastavnica u borbi protiv nepoštovanja zaštite na radu i socijalne zaštite u trećim zemljama i da su poduzeća obvezna utemeljiti svoje poslovanje na tim načelima;
1. primjećuje da u odjevnoj industriji prevladava prekarni oblik rada, u kojemu često vladaju neprikladni uvjeti rada za radnike unutar Europe i izvan nje, osobito u pogledu zaštite zdravlja i sigurnosti; poziva na to da se u središte vodeće inicijative postave ratifikacija i provedba konvencija MOR-a, Tripartitne deklaracije Međunarodne organizacije rada (MOR) o načelima koja se odnose na multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku i Programa MOR-a za dostojanstven rad; naglašava važnost stavljanja posebnog naglaska na osobe izložene najvećem riziku od iskorištanja i osobe koje su na njega najosjetljivije, osobito žene i djecu;
 2. osuđuje sve oblike dječjeg rada i poziva na to da se na razini EU-a i država članica poduzmu sve moguće mјere kako bi se potpuno obustavio uvoz odjeće proizvedene dječjim radom na europsko unutarnje tržište; u tom pogledu ističe važnost izrade registara odgovornih dobavljača; osuđuje i skreće pozornost na štetne prakse nekih podizvođača, koji primjenjuju loše i nezakonite radne standarde; smatra da je ključno da zemlje sudionice zajamče ratifikaciju i provedbu konvencije MOR-a br. 182 o najgorim oblicima dječjeg rada i br. 138 o najnižoj dobi za zapošljavanje i rad; poziva Komisiju da izvuče pouku iz iskustva Međunarodnog programa za ukidanje dječjeg rada (IPEC) i Globalnog saveza za iskorjenjivanje prisilnog rada, modernog ropstva, trgovine ljudima i dječjeg rada;
 3. napominje da odjevna industrija stvara radna mesta za velik raspon vještina, od niskokvalificiranih radnika do vrlo specijaliziranih radnih uloga;
 4. smatra da dobrovoljne volonterske inicijative za usvajanje ekološkog, etičnog i održivog pristupa pozitivno doprinose tekstilnoj industriji; međutim, primjećuje da se tim inicijativama samima po sebi ne mogu na odgovarajući način riješiti problemi povezani s

temeljnim pravima radnika, uključujući zaštitu radnika, slobodu udruživanja i kolektivnog pregovaranja, te pitanja kao što su dječji rad, zdravlje i sigurnost, plaće, socijalna sigurnost i radno vrijeme; naglašava potrebu za time da se u predmetnim zemljama osigura uspostava i provedba regulatornih mjera usmjerenih na jamčenje poštivanja prava radnika uzduž čitavog lanca opskrbe i potrebu za jačanjem sustava upravljanja radom i inspekcija rada te za uspostavljanjem mehanizama za pritužbe; ističe važnost jamčenja da su nacionalni zakoni i propisi u skladu s temeljnim konvencijama MOR-a;

5. napominje da je za proizvođače i trgovce cijena i dalje odlučujući faktor prilikom kupnje, i to često na štetu dobrobiti radnika i pristojnih plaća; poziva EU da surađuje sa svim relevantnim dionicima u svrhu promicanja uspješnog socijalnog partnerstva i pružanja potpore dionicima u razvoju i provedbi mehanizama za određivanje plaća u skladu s mjerodavnim konvencijama MOR-a, osobito u zemljama u kojima nije doneseno odgovarajuće zakonodavstvo; naglašava potrebu za time da radnicima bude zajamčena redovita isplata prikladne plaće, koja radnicima i njihovim obiteljima omogućuje da ispunе svoje osnovne potrebe bez prekovremenog rada; naglašava potrebu za sporazumima o kolektivnom pregovaranju kako bi se spriječila negativna konkurentnost u troškovima plaća i potrebu za podizanjem svijesti potrošača o mogućim posljedicama potražnje za sve nižim cijenama;
6. ističe da vlade zemalja proizvođača moraju moći provoditi međunarodne norme i mjerodavno zakonodavstvo jer su nužan partner u socijalnom dijalušu i u naporima za poboljšanje koji se moraju ulagati u okviru vodeće inicijative;
7. potiče na to da se inicijativama EU-a o odjevnoj industriji promiče poučavanje vještina i cjeloživotno učenje, uključujući poučavanje poduzetničkih vještina, čime se doprinosi ekonomskom i socijalnom razvoju; poziva da se svim inicijativama podiže osviještenost o temeljnim pravima radnika i mehanizmima pravne pomoći u slučaju kršenja tih prava te da obuhvaćaju ospozobljavanje radnika i poslodavaca u pogledu socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja; ističe da bi se tom inicijativom trebalo pridonijeti osnaživanju žena, koje predstavljaju većinu radne snage u odjevnoj industriji, ali su i dalje uglavnom nedovoljno zastupljene među visokokvalificiranim zaposlenicima i na položajima u rukovodstvu; stoga smatra da bi se tom inicijativom trebalo aktivno promicati suzbijanje diskriminacije i jednakost spolova, uključujući u smislu naknade, kao i osnaživanje uloge žena u trećim zemljama, što bi pogodovalo obiteljima i širem društvu;
8. smatra da je Komisija već poduzela prve korake u pravom smjeru u pogledu svojih predloženih ciljeva za vodeću inicijativu, uključujući podizanje razine svijesti među potrošačima i podršku zemljama u razvoju kako bi podržale i provodile međunarodne radne i ekološke norme; međutim, izražava žaljenje zbog činjenice da trenutačni Komisiji ciljevi i pristup, kako su navedeni u izvješću Komisije s konferencije na visokoj razini o odgovornom upravljanju lancem opskrbe u odjevnoj industriji od 25. travnja 2016., nisu dovoljno ciljani ili ambiciozni da se postigne opipljivo poboljšanje u odjevnoj industriji; primjećuje da su u preliminarnim rezultatima Komisije studije o lancima opskrbe u odjevnoj industriji kao glavni problemi utvrđeni rodna nejednakost, prava radnika, transparentnost ekoloških lanaca i lanaca opskrbe; poziva Komisiju da hitno objelodani izvješće koje je naručila i u kojemu su identificirani nedostatci sadašnje politike te da iznese specifične prijedloge za rješavanje tih problema;

9. potiče Komisiju da što prije predstavi vodeću inicijativu EU-a o odgovornom upravljanju lancem opskrbe u odjevnoj industriji, koja je obećana kao dio Europske godine za razvoj (2015.) i kojom bi se trebale uzeti u obzir postojeće nacionalne inicijative kao što su one u Njemačkoj i Nizozemskoj; smatra da EU može i ima odgovornost podržavati odgovornost lanca opskrbe na globalnoj razini kao odgovor na tragične događaje, kao što je urušavanje zgrade Rana Plaza u Bangladešu, te u svjetlu dosad neviđenog interesa građana EU-a;
10. smatra da svako djelovanje proizašlo iz vodeće inicijative treba pridonijeti poticanju inicijativa koje uključuju više dionika, kao što je Program za bolji rad MOR-a/IFC-a, koji kombinira tripartitni pristup s usklađenošću tvornica i stvaranje dijaloga između radnika i rukovodstva na nacionalnoj razini ili ACCORD, koji je nastao u Bangladešu te je zakonski obvezujući, uključuje sindikate i predviđa ne samo inspekcije tvornica, nego i korektivne mjere;
11. poziva Komisiju da objavi izvješće u kojemu su popisane trenutačne inicijative i njihov doprinos poboljšanju radnih uvjeta u odjevnoj industriji;
12. ističe da su organizacije radnika i udruženja poslodavaca nužni partneri u socijalnom dijalogu i kolektivnom pregovaranju te da ih valja promicati; naglašava da neovisne predstavničke organizacije radnika moraju moći djelovati neovisno i slobodno kako bi promicale i štitile prava radnika, naročito kada je riječ o zaštiti zdravlja i sigurnosti; u tom pogledu naglašava važnost pristupa tih organizacija tvornicama kako bi obrazovale radnike o njihovim pravima i sigurnosti; ističe da bi radnje koje su proizašle iz bilo koje inicijative za odjevnu industriju trebale poticati temeljna prava radnika i promicati ratifikaciju i provedbu konvencija MOR-a, osobito konvencija br. 87 i 98, te da bi predstavnici radnika trebali sudjelovati u postupku postupanja s dužnom pažnjom na razini trgovačkog društva;
13. smatra da je pridržavanje primjenjivog zakona i kolektivnih sporazuma o radu glavni preduvjet društveno odgovornog poslovanja; također smatra da se društveno odgovorno ponašanje svakako mora prenijeti u ispravan odnos sa sindikatima, posebno u poštovanju prava sindikata i stalnog protoka informacija do radnika i organizacija njihovih predstavnika;
14. osim toga, naglašava da se mora pojačati izgradnja kapaciteta u pravosudnim strukturama zemalja proizvodnje, što bi trebalo dosljedno promicati i zahtijevati u okviru europske razvojne i vanjske politike;
15. vjeruje da se zaštita zdravlja i sigurnosti svih radnika treba zajamčiti međunarodnim normama, provedbom nacionalnih zakona i kolektivnim pregovaranjem, na svim razinama (tvorničkoj, lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj), kao i donošenjem politika za sigurnost i zdravlje na radu na tvorničkoj razini, kao što su akcijski planovi u pisanim oblicima, koji se provode i nadziru uz sudjelovanje radnika i njihovih predstavnika;
16. vjeruje da bi se u okviru inicijative EU-a za odjevnu industriju trebalo prepoznati da je EU prikladna razina za pružanje potpore i daljnji razvoj smjernica UN-a za gospodarstvo i zaštitu ljudskih prava te smjernica OECD-a za multinacionalna poduzeća, prema kojima poduzeća snose svoj dio odgovornosti u svojem lancu opskrbe; primjećuje da poduzeća trebaju razviti postupke s pomoću kojih bi mogla utvrditi i ublažiti učinke obavljanja svoje djelatnosti na ljudska prava i radne uvjete; predlaže prilagodbu standarda specifičnostima

malih i srednjih poduzeća (MSP-ova);

17. prepoznaće postojeće napore u osposobljavanju rukovodećeg kadra i radnika u pogledu zdravlja i sigurnosti, radnog prava i rodne ravnopravnosti kao temeljnih koraka prema poboljšanju prava radnika, te poziva da se u okviru vodeće inicijative izradi platforma posvećena razmjeni najboljih praksi o osposobljavanju radnika i rukovodećeg kadra, s posebnim naglaskom na srednjem rukovodstvu;
18. potiče EU da podrži zemlje u razvoju da donose i provode međunarodne norme i konvencije; poziva Komisiju da nastavi s uključivanjem ratifikacije temeljnih normi MOR-a, inspekcija zdravlja i sigurnosti te slobode udruživanja u rasprave o trajnoj povlaštenoj trgovini sa zemljama povezanimi s globalnim lancem opskrbe u odjевnoj industriji te da osnaži konvencije o ljudskim pravima, radu i okolišu u okviru OSP-a; smatra da EU treba uključiti odredbe u svoje trgovinske sporazume o poboljšanju života radnika i ističe da ratifikacija i provedba konvencija MOR-a i Programa MOR-a za dostojanstven rad moraju biti klauzula u bilateralnim i multilateralnim trgovinskim sporazumima;
19. naglašava važnost neovisnih inspekcija rada u ranom upozoravanju i prevenciji, kao i provedbi nacionalnih pravila i propisa u pogledu sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu, ali napominje da faktori poput prekomjernih kontrola mogu ugroziti njihovu djelotvornost i da kontrole odražavaju samo aktualno stanje u trenutku provjere; smatra da je ratifikacija i provedba konvencije MOR-a br. 81 važna za otkrivanje zlouporabe; preporučuje daljnja istraživanja o načinima za poboljšanje revizija i inspekcija, kao što je na primjer usuglašavanje revizijskih normi i metoda te naizmjениčno slanje različitih inspektora rada, što može dovesti do strožih normi, posebno u zemljama u kojima vlada korupcija; napominje značaj zapošljavanja prikladnih inspektora rada te osposobljavanja novih i postojećih inspektora koje se trenutačno provodi u pogledu međunarodnih konvencija i normi, lokalnih zakona o radu i odgovarajućih tehnika inspekcije; poziva EU da i dalje finansijski i tehnički podržava razvoj inspektorata rada u zemljama u razvoju u skladu s mjerodavnim normama MOR-a, osobito u kontekstu njezinih razvojnih fondova;
20. napominje da se od uspona socijalne revizije u lancu opskrbe odjećom i obućom prije više od dvadeset godina broj normi i metoda za socijalnu reviziju znatno povećao, a neke se tek neznatno razlikuju od drugih, te da, budući da proizvođači i trgovci primjenjuju svoje norme koje se međusobno tek ponešto razlikuju, proizvođači dodjeljuju vrijedne resurse za upravljanje stabilnim protokom revizija; stoga preporučuje da se postojeći napor u industriji ubrzaju i podrže kako bi se revizorske norme i metode usuglasile u savjetovanju s dionicima;
21. smatra da bi se ta odgovornost trebala protegnuti na čitav lanac opskrbe, uključujući podizvođače, te pozdravlja postojeće napore u tu svrhu; međutim, smatra da je EU u najboljem položaju da razvoje zajednički okvir kojim se stvara zakonska obveza postupanja s dužnom pažnjom za trgovačka društva iz EU-a koja svoju proizvodnju eksternaliziraju u treće zemlje, uključujući obvezujuće mjere za jamčenje sljedivosti i transparentnosti, kojima bi se trgovačka društva koja žele poslovati na europskom tržištu obvezalo na pružanje informacija o cijelom opskrbnom lancu svojih proizvoda; smatra da bi donošenje tih propisa trebalo biti dopuna i potpora dobrovoljnim inicijativama na nacionalnoj, europskoj i međunarodnoj razini;

22. podsjeća da su sljedivost i transparentnost lanca opskrbe ključni za postizanje postojanih promjena; smatra da je manjak pristupa informacijama u odjevnoj industriji u trećim zemljama proizvođačima često najveća prepreka u borbi protiv kršenja ljudskih i društvenih prava te prava radnika u globalnom lancu opskrbe te da je potrebno uvesti sustav izvješćivanja kojim će se pružati informacije za povezivanje svih subjekata u globalnom lancu jednog proizvoda, od mjesta proizvodnje do trgovaca; poziva EU da podrži razvoj zajedničkog okvira za prikupljanje podataka o društvenoj, ekološkoj i radnoj učinkovitosti;
23. smatra da informiranje potrošača ima ključnu ulogu u osiguranju društveno odgovornog poslovanja, čija je nužnost naglašena urušavanjem zgrada Rana Plaza; poziva na to da se potrošačima pružaju jasne i pouzdane informacije o održivosti u odjevnoj industriji, o tome odakle proizvodi potječu te o stupnju poštivanja prava radnika; smatra da bi se informacije prikupljene kao rezultat djelovanja EU-a trebale učiniti javno dostupnima i poziva Komisiju i države članice da istraže mogućnost uspostave javne internetske baze podataka svih bitnih informacija o svim akterima u lancu opskrbe;
24. ističe potrebu za time da se za odjevnu industriju predviđi pojам društveno odgovornog poslovanja, uključujući područja kao što je kvaliteta rada, organizacija rada, jednakе mogućnosti i jednak plaća, društvena uključenost, mjere za suzbijanje diskriminacije, razvoj cjeloživotnog obrazovanja i osposobljavanja; poziva Komisiju da predstavi prijedlog za usklađivanje zahtjeva za društveno odgovorno poslovanje koji će uključivati okvir za socijalno izvještavanje i preuzimanje odgovornosti od strane trgovačkih društava i rukovodećih osoba za posljedice zlouporabe ili prekršaja te kojim će se uspostaviti okvir za europske sporazume o društveno odgovornom poslovanju; naglašava da se društveno odgovornim poslovanjem trebaju promicati projekti koji podržavaju prelazak na održivo gospodarstvo; poziva Komisiju i države članice da pruže poticaje poduzećima EU-a kako bi preuzela obveze društveno odgovornog poslovanja i dubinske analize; ističe da takva dubinska analiza obuhvaća poduzimanje proaktivnih mjera kako bi se utvrdilo i spriječilo svako kršenje ljudskih prava, prava radnika ili ekoloških prava u cijelom lancu opskrbe;
25. poziva na snažnije podizanje svijesti među europskim potrošačima u vezi s proizvodnjom tekstilnih proizvoda; u tu svrhu predlaže razvoj standarda označivanja za „odjeću proizvedenu po načelima pravedne trgovine“ na razini EU-a dostupnih multinacionalnim kompanijama i MSP-ovima kako bi se ukazalo na činjenicu da su poštovani pravedni uvjeti rada i pomoglo kupcima u donošenju informirane odluke o kupnji;
26. ističe da su uvjeti rada u odjevnoj industriji u nekim državama članicama EU-a također opetovano bili nesigurni u pogledu pitanja kao što su zdravlje i sigurnost, plaće, socijalna sigurnost i radno vrijeme; stoga poziva na izradu učinkovitih i dobro usmjerenih inicijativa unutar EU-a kojima će se poboljšati stanje u odjevnoj industriji te potaknuti zapošljavanje u državama članicama;
27. smatra da je nepoštovanje međunarodnih socijalnih normi u odjevnoj industriji svojevrstan socijalni i ekološki damping koji šteti poduzećima i radnicima; ističe da se činjenica da europska poduzeća u trećim zemljama nedovoljno poštuju stroge propise u zaštiti okoliša mora izjednačiti s potrebom poštovanja prava radnika jer se takvim nepoštovanjem ugrožava zdravlje radnika te uništavaju ruralna i ribolovna područja lišavajući lokalno stanovništvo mogućnosti za razvoj;

28. čestita Komisiji na doprinosu Fondu vizije nula te potiče da se nastave ulaganje u poboljšanje sigurnosti radnika; međutim, napominje da se tim fondom i većinom postojećih inicijativa pitanje pravednih plaća, prava na organizaciju i diskriminacije na radnom mjestu ne rješava na odgovarajući način;
29. poziva da se nacionalnim i europskim inicijativama potiče potrošače na kupnju lokalnih proizvoda;
30. smatra da odgovorno upravljanje globalnim lancem opskrbe u odjevnoj industriji može pridonijeti gospodarskom rastu, stvaranju dostojanstvenih radnih mesta, smanjenju siromaštva, jačanju ljudskih prava i prava radnika te prijelazu iz neslužbenoga gospodarstva na službeno; međutim, prima na znanje posebnu situaciju u zonama proizvodnje za izvoz, koje su u nekim zemljama izuzete od lokalnih zakona o radu, zabranjuju djelovanje sindikata te ne omogućuju pravnu zaštitu radnicima, što nije u skladu s normama MOR-a; poziva da se s pomoću praćenja i izvješćivanja zajamči veća transparentnost u zonama proizvodnje za izvoz;
31. naglašava važnost odjevne industrije koja se temelji na inovacijama i proizvodima veće dodane vrijednosti u državama članicama; poziva Komisiju da pruži finansijsku potporu i pojednostavi financiranje iz programa EU-a za MSP-ove u odjevnoj industriji te da podrži istraživanje materijala;
32. podržava MSP-ove u državama članicama čiji je doprinos značajan za očuvanje i obogaćivanje europske kulturne baštine u odjevnoj industriji.

REZULTAT KONAČNOG GLASOVANJA U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	6.2.2017
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Brando Benifei, Enrique Calvet Chambon, Lampros Fountoulis, Marian Harkin, Rina Ronja Kari, Ádám Kósa, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Anthea McIntyre, Elisabeth Morin-Chartier, Marek Plura, Sofia Ribeiro, Robert Rochefort, Maria João Rodrigues, Anne Sander, Sven Schulze, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Yana Toom, Ulrike Trebesius, Marita Ulvskog, Renate Weber, Jana Žitňanská
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Maria Arena, Georges Bach, Mircea Diaconu, Sergio Gutiérrez Prieto, Krzysztof Hetman, Dieter-Lebrecht Koch, Paloma López Bermejo, Edouard Martin, Alex Mayer, Csaba Sógor, Helga Stevens, Neoklis Sylikiotis, Flavio Zanonato
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 200. st. 2.	Clara Eugenia Aguilera García, Jakop Dalunde, Ulrike Rodust, Marc Tarabella, Miguel Viegas, Daniele Viotti